

**MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
INSTITUTUL DE ȘTIINȚE PENALE ȘI CRIMINOLOGIE APLICATĂ**

„APROB”

Rector

V. Bujor

_____ 2013

Catedra Științe juridice și securitate criminologică

Curriculum la disciplina

DREPT PROCESUAL CIVIL

Autor: Adelina Bâcu

Anii de studii: 2013 și urm.

Semestrul: V

Evaluare: examen

Puncte credite: 6

APROBAT

la ședința Comisiei științifico-didactice a
catedrei Științe juridice și securitate criminologică

2013

**Președintele Comisiei,
O. Bejan, dr.**

APROBAT
la ședința catedrei
Ştiințe juridice și securitate criminologică
Proces-verbal nr. _____ din _____

**Şef al catedrei
V. Guțuleac, dr., prof. univ.**

Chișinău 2013

NOTĂ INTRODUCTIVĂ

Locul și importanța disciplinei

1. Sub aspect didactic

a) locul disciplinei în cadrul planului de învățămînt

Disciplina de studiu **Drept procesual civil** se prezintă în calitate de disciplină fundamentală a dreptului, necesar de a fi studiată și cunoscută de orice jurist, indiferent de domeniul de specializare.

Studenții facultăților de drept și toți cei interesați potrivit acestei programe pot afla despre tendințele de dezvoltare ale dreptului procesual civil la etapa actuală, precum și despre organizarea sistemului judecătoresc, competența instanțelor de judecată, categoriile de subiecți procesuali, exercitarea acțiunii civile și a căilor de atac, finalizând cu cercetarea căilor de atac împotriva hotărârii judecătorești.

Această disciplină de studiu prezintă interes pentru toți studenții care urmează să desfășoare activitate de avocat, judecător, procuror sau jurisconsult, constituind astfel o continuare logică și indispensabilă a altelui discipline fundamentale, cum este dreptul civil.

b) semnificația formativă

După cum am menționat, programa dată este destinată în primul rînd studenților facultăților de drept. Ea oferă posibilitatea cunoașterii modalităților de realizare prin intermediul forței coercitive a statului a raporturilor juridice de drept substanțial, fiind astfel, în strînsă legătură cu alte ramuri ale sistemului de drept. Activitatea practică și studiul dreptului este de neconcepuit fără această ramură fundamentală a dreptului. Specialistul în domeniul jurisprudenței se deosebește de persoanele care nu au studii juridice prin cunoașterea și conștientizarea esenței dreptului, prin conceperea corelației normelor juridice din diferite ramuri ale sistemului de drept și prin aplicarea corectă a actelor normative, inclusiv a celor care reglementează raporturile juridice de drept procesual civil și raporturile juridice conexe acestora.

2. Sub raport metodologic-aplicativ

Dat fiind faptul că disciplina în cauză este studiată în cadrul unui număr restrîns de ore, s-au selectat în scopul predării o gamă de instituții fundamentale, cum ar fi: principiile fundamentale ale dreptului, participanții la procesul civil, cheltuielile de judecată, competența instanțelor judecătorești, termenele și actele de procedură, probele și probațiunea, acțiunea civilă, dezbatările judiciare și altele. Studierea acestor instituții în cuprinsul programei va permite familiarizarea studenților cu activitatea instanțelor de judecată, cu drepturile și obligațiile celor care i-au parte la realizarea justiției. La tratarea fiecărui subiect au fost alese acele elemente, care permit un studiu în esență atât a legislației procesual civile naționale, cât și a jurisprudenței.

Studierea integrală a tuturor instituțiilor **Dreptului procesual civil** se realizează prin studierea unei bibliografii selective, care include acte normative, literatură de specialitate din Republica Moldova, dar și din alte state, inclusiv manuale, monografii, articole etc., indicate în conotațiile bibliografice finale.

La predarea disciplinei se ține cont de faptul că aceasta este destinată studenților care deja au cunoștințe în unele ramuri ale dreptului, care au tangențe cu procesul civil, cum ar fi, dreptul civil, dreptul familiei, dreptul muncii. De aceea, ei vor fi antrenați activ în cercetări și discuții atât pe parcursul cursurilor, cât și a seminarelor, combinând aspectele teoretice cu cele practico-aplicative, apelând la informațiile obținute în cadrul altor disciplini, examinând situații din practica judecătoarească a Republicii Moldova, dar și a altor state. Pe parcursul predării

disciplinei se va pune accentul pe acele noțiuni și instituții ale materiei, care să stimuleze interesul studenților și să-i determine spre o pregătire fundamentală în vederea formării specialiștilor de înaltă calificare în domeniul dreptului în general și al Dreptului procesual civil în special.

Prezenta programă urmărește drept scop formarea la studenți atât a raționamentului juridic, cât și a educației juridice.

3. Obiectivele disciplinei.

Dreptul procesual civil este disciplina care studiază ansamblul coerent și unitar de norme juridico-procesuale.

Obiectivul principal al disciplinei constă în studierea reglementării juridice aranjate într-un anumit sistem ce contribuie la însușirea de către studenți a modulelor menționate în continuare. Cele însușite vor contribui la cunoașterea temeinică a ramurii juridice date ceea ce va duce la prestarea calitativă de asistență juridică în practica din domeniul procesual civil.

Fondul de timp

Afectat cursurilor și seminarelor.

Nr. Ctr.	Facultățile Economie Generală și Drept/	Total ore	Activitatea individuală a studentului	Ore în auditoriu		
				Total	Curs	Seminare
	Sectia de zi D (4 ani).	180	100	80	40	40
	Sectia F/R, 5 ani	180	152	32	24	8

STANDARD CURICULAR

- Drept procesual civil -

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- Să determine elementele definitorii ale procesului civil și dreptului procesual civil;
- Să cunoască principiile fundamentale ale dreptului procesual civil și instituțiile acestuia;
- Să determine limitele competenței instanțelor judecătoarești;
- Să cunoască felurile procedurii civile și etapele de desfășurare a procesului civil;
- Să definească categoriile de acțiune civilă, dreptul la acțiune și cererea de chemare în judecată.

La nivel de aplicare:

- Să însușească noțiunile de: părți în proces, intervenienți și participanți la proces;
- Să explice esența instituției acțiunii civile și a condițiilor de exercitare ale acesteia;
- Să clasifice termenele procesuale, acțiunile civile și categoriile de probe.

La nivel de integrare:

- Să stabilească rolul și locul dreptului procesual civil în sistemul dreptului național;
- Să aprecieze importanța legislației procesuale civile;
- Să stabilească corelația funcțională între dreptul procesual civil și alte ramuri ale dreptului;
- Să participe la elaborarea unor metode și strategii legale pentru evitarea pronunțării unor hotărâri contradictorii;
- Să se autovalueze în urma desfășurării activității de aplicare practică a legislației procesuale civile;

- Să determine prioritățile cercetării științifice în dependență de actualitatea și complexitatea problemelor din cadrul diferitor instituții ale dreptului procesual civil.

Continutul disciplinei

Modulul 1. Noțiuni introductive în dreptul procesual civil.

Modulul 2. Principiile dreptului procesual civil.

Modulul 3. Raporturile de drept procesual civil.

Modulul 4. Competența instanțelor judecătorești. Competența materială. Competența jurisdicțională și formele ei. Conflictele de competență.

Modulul 5. Participanții la procesul civil.

Modulul 6. Cheltuielile de judecată.

Modulul 7. Actele de procedură și termenele procedurale.

Modulul 8. Acțiunea civilă.

Modulul 9. Probele și probațiunea.

Modulul 10. Dezbaterile judiciare.

Modulul 11. Cările de atac

Orele de curs și orele de seminare pentru fiecare modul, secția zi

Nr.	Tema	Prelegeri	Seminare	I.	Total
1.	Noțiuni introductive în dreptul procesual civil	4	4		
2.	Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil	4	4		
3.	Raporturile juridice procesual civile	4	4		
4.	Competența instanțelor judecătoarești	2	2		
5.	Participanții la procesul civil	6	6		
6.	Cheltuielile de judecată	2	2		
7.	Termenele de procedură și actele procedurale	2	2		
8.	Acțiunea civilă	4	4		
9.	Probele și probațiunea judiciară	4	4		
10.	Dezbaterile judiciare	4	4		
11.	Cările de atac.	4	4		
	Total	40	40		

Orele de curs și orele de seminare pentru fiecare modul, secția f/f

Nr.	Tema	Prelegeri	Seminare	I.	Total
1.	Noțiuni introductive în dreptul procesual civil	4	4		
2.	Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil	4	4		
3.	Raporturile juridice procesual civile	4	4		
4.	Competența instanțelor judecătoarești	2	2		
5.	Participanții la procesul civil	6	6		
6.	Cheltuielile de judecată	2	2		
7.	Termenele de procedură și actele procedurale	2	2		
8.	Acțiunea civilă	4	4		
9.	Probele și probațiunea judiciară	4	4		
10.	Dezbaterile judiciare	4	4		
11.	Cările de atac.	4	4		
	Total	40	40		

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	CONTINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> – să identifice formele de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor și organizațiilor – să formuleze noțiunea și sarcinile procesului civil, să determine forma procesual civilă – să definească dreptul procesual civil, obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil – să reproducă izvoarele dreptului procesual civil, să clasifice normele dreptului procesual civil și să analizeze acțiunea normelor dreptului procesual civil în timp, spațiu și asupra persoanelor – să distingă fazele procesului civil – să compare felurile de proceduri civile 	<p>Noțiuni generale privind dreptul procesual civil</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Formele de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor și organizațiilor. 2. Noțiunea și sarcinile procesului civil. 3. Definiția dreptul procesual civil, obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil. 4. Izvoarele dreptului procesual civil, clasificarea normelor dreptului procesual civil, acțiunea normelor dreptului procesual civil în timp, spațiu și asupra persoanelor. 5. Fazele procesului civil. 6. Felurile de proceduri civile.
<ul style="list-style-type: none"> - să formuleze noțiunea, importanța și clasificarea principiilor dreptului procesual civil – să analizeze principiile organizațional-funcționale ale procesului civil – să interpreteze principiile funcționale ale procesului civil – să definească principiile internaționale ale dreptului procesual civil 	<p>Principiile fundamentale ale dreptului procesual civil</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea, importanța și clasificarea principiilor dreptului procesual civil. 2. Principiile organizațional-funcționale ale procesului civil. 3. Principiile funcționale ale procesului civil.
<ul style="list-style-type: none"> - să determine noțiunea și particularitățile raportului juridic procesual civil – să evidențieze premizele necesare nașterii raportului juridic procesual civil – să identifice subiecții raportului juridic procesual civil – să analizeze obiectul și conținutul raportului juridic procesual civil 	<p>Raporurile juridice procesual civile</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și particularitățile raportului juridic procesual civil. 2. Premizele necesare nașterii raportului juridic procesual civil. 3. Subiecții raportului juridic procesual civil 4. Obiectul și conținutul raportului juridic procesual civil.
<ul style="list-style-type: none"> - să descrie evoluția, categoriile și structura instanțelor judecătorești din Republica Moldova - să definească noțiunea de competență a instanțelor de judecată în materie civilă – să formuleze noțiunea de competență generală și să identifice felurile și criteriile de delimitare a acesteia - să analizeze competența jurisdicțională - să distingă formele competenței jurisdicționale teritoriale 	<p>Competența instanțelor judecătorești</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Evoluția, categoriile și structura instanțelor judecătorești din Republica Moldova. 2. Noțiunea de competență a instanțelor de judecată în materie civilă. 3. Noțiunea de competență generală și felurile acesteia. 4. Competența jurisdicțională materială. 5. Formele competenței jurisdicționale teritoriale. 6. Efectele nerespectării regulilor cu privire la

<ul style="list-style-type: none"> - să identifice efectele nerespectării regulilor cu privire la competență - să compare conflictele negative de competență cu conflictele pozitive - să reproducă cazurile de strămutare a pricinii 	<p>competență.</p> <p>7. Conflictele de competență.</p> <p>8. Strămutarea pricinii</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să caracterizeze părțile în procesul civil - să definească noțiunea de parte în procesul civil - să identifice condițiile de participare a părților în procesul civil - să determine drepturile și obligațiile părților în procesul civil - să compare formele coparticipării procesuale - să explice esența instituției succesiunii în drepturi procesuale <ul style="list-style-type: none"> - să descrie trăsăturile caracteristice intervenienților în procesul civil - să analizeze cazurile de participare a procurorului în procesul civil - să caracterizeze formele de participare în procesul civil a autorităților publice, organizațiilor, persoanelor fizice. 	<p>Participanții la procesul civil</p> <p>1. Părțile în procesul civil:</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1 Definirea noțiunii de parte</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2 Condițiile de participare a părților în procesul civil</p> <p style="padding-left: 20px;">1.3 Drepturile și obligațiile părților în procesul civil</p> <p style="padding-left: 20px;">1.4 Coparticiparea procesuală</p> <p style="padding-left: 20px;">1.5 Succesiunea în drepturi procedurale</p> <p>2. Intervenienții în procesul civil.</p> <p>3. Participarea procurorului în procesul civil.</p> <p>4. Participarea în procesul civil a autorităților publice, organizațiilor, persoanelor fizice.</p> <p>5. Reprezentarea judiciară.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea cheltuielilor de judecată - să determine conținutul și funcțiile cheltuielilor de judecată - să identifice criteriile de determinare a taxei de stat, precum și cazurile de scutire, amânare și eșalonare a plății taxei de stat - să analizeze categoriile de cheltuieli de judecare a pricinii - să explice regulile de repartizare a cheltuielilor de judecată 	<p>Cheltuielile de judecată</p> <p>1. Noțiunea, conținutul și funcțiile cheltuielilor de judecată.</p> <p>2. Taxa de stat.</p> <p>3. Cheltuielile de judecare a pricinii.</p> <p>4. Repartizarea cheltuielilor de judecată.</p> <p>5. Amenzile judiciare.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de termene de procedură - să clasifice termenele de procedură - să determine durata termenelor de procedură - să definescă noțiunea actului de procedură și să identifice categoriile de acte procedural - să analizeze forma și conținutul actului de procedură - să interpreteze regulile de comunicare a actelor de procedură 	<p>Termenele și actele de procedură</p> <p>1. Noțiunea de termene de procedură.</p> <p>2. Clasificarea termenelor de procedură.</p> <p>3. Calculul duratei termenelor de procedură.</p> <p>4. Noțiunea actului de procedură și categoriile de acte procedurale.</p> <p>5. Forma și conținutul actului de procedură</p> <p>6. Comunicarea actelor de procedură.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de acțiune civilă și să descrie trăsăturile acesteia - să explice sensul conceptului de drept la acțiune - să identifice categoriile de acțiuni civile - să cunoască condițiile de exercitare ale acțiunii civile 	<p>Acțiunea civilă</p> <p>1. Noțiunea de acțiune civilă și trăsăturile acesteia. Dreptul la acțiune.</p> <p>2. Categoriile de acțiuni civile.</p> <p>3. Condițiile de exercitare ale acțiunii civile.</p> <p>4. Elementele acțiunii civile.</p> <p>5. Asigurarea acțiunii civile.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - să descrie elementele acțiunii civile - să analizeze măsurile de asigurare ale acțiunii civile 	
<ul style="list-style-type: none"> -să definească conceptele de probă și probațiune judiciară - să determine categoriile de probe - să identifice obiectul probațiunii judiciare - să cunoască faptele care nu necesită a fi probate - să explice noțiunile de admisibilitate și pertinență a probelor - să determine cui revine sarcina probei - să descrie procesul probației - să caracterizeze mijloacele de probațiune 	<p>Probele și probațiunea</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Conceptele de probă și probațiune judiciară. 2. Categoriile de probe. 3. Obiectul probațiunii judiciare. 4. Faptele care nu necesită a fi probate. 5. Admisibilitatea și pertinența probelor. 6. Sarcina probei. 7. Procesul probației. 8. Mijloacele de probațiune.
<ul style="list-style-type: none"> - să determine condițiile de intentare ale procesului civil; - să identifice elementele cererii de chemare în judecată; - să delimitizez cazurile de refuz în a primi cererea de chemare în judecată de cazurile de restituire a acesteia; - să determine care sunt actele de pregătire a pricinii pentru dezbatările judiciare; - să determine noțiunea, locul și rolul etapei dezbatărilor judiciare - să identifice acțiunile procesuale ce urmează a fi întreprinse în partea pregătitoare a ședinței de judecată - să descrie ordinea de desfășurare a dezbatărilor în fond - să prezinte consecutivitatea luărilor de cuvînt în cadrul susținerilor orale - să analizeze etapa deliberării și pronunțării în ședință publică a hotărârii judecătoarești - să explice importanța procesului-verbal al ședinței de judecată - să determine noțiunea, formele și cazurile de suspendare a procesului civil - să identifice cazurile de încetare a procesului civil și de scoatere a cererii de pe rol, evidențîind deosebirile dintre aceste instituții. 	<p>Dezbaterile judiciare</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Condițiile de intentare ale procesului civil. 2. Elementele cererii de chemare în judecată. 3. Cazurile de refuz în a primi cererea de chemare în judecată de cazurile de restituire a acesteia. 4. Actele de pregătire a pricinii pentru dezbatările judiciare. 5. Noțiunea, locul și rolul etapei dezbatărilor judiciare. 6. Acțiunile procesuale ce urmează a fi întreprinse în partea pregătitoare a ședinței de judecată. 7. Ordinea de desfășurare a dezbatărilor în fond 8. Consecutivitatea luărilor de cuvînt în cadrul susținerilor orale. 9. Etapa deliberării și pronunțării în ședință publică a hotărârii judecătoarești. 10. Importanța procesului-verbal al ședinței de judecată. 11. Noțiunea, formele și cazurile de suspendare a procesului civil. 12. Cazurile de încetare a procesului civil și de scoatere a cererii de pe rol.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea și să explice importanța căilor legale de atac - să clasifice căile legale de atac - să identifice principiile exercitării căilor legale de atac - să formulize definiția și să determine formele și caracterele juridice ale apelului - să analizeze condițiile de valabilitate ale 	<p>Căile de atac</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea și importanța căilor legale de atac. 2. Clasificarea căilor legale de atac. 3. Principiile exercitării căilor legale de atac. 4. Definiția, formele și caracterele juridice ale apelului. 5. Condițiile de valabilitate ale apelului. 6. Efectele apelului.

<p>apelului</p> <ul style="list-style-type: none"> – să explice efectele apelului – să descrie procedura de examinare a apelului - să definească noțiunea de recurs și să argumenteze importanța acestei căi de atac <ul style="list-style-type: none"> – să analizeze etapele procedurii de examinare a recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel – să identifice temeiurile declarării recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel – să concretizeze soluțiile ce se pronunță în instanța de recurs împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel -să definească revizuirea, evidențiind importanța și particularitățile acestei căi de atac – să identifice condițiile de admisibilitate ale revizuirii – să caracterizeze procedura de soluționare a cererilor de revizuire – să analizeze temeiurile de revizuire – să determine soluțiile ce pot fi adoptate de către instanța de revizuire. 	<p>7. Procedura de examinare a apelului.</p> <p>8. Noțiunea de recurs și importanța acestei căi de atac.</p> <p>9. Etapele procedurii de examinare a recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.</p> <p>10. Temeiurile declarării recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.</p> <p>11. Revizuirea – definiție, importanță și particularitățile acestei căi de atac</p> <p>12. Condițiile de admisibilitate ale revizuirii</p> <p>13. Procedura de soluționare a cererilor de revizuire.</p> <p>14. Temeiurile de revizuire.</p>
---	---

CONȚINUTUL ORELOR DE CURS ȘI A ACTIVITĂȚILOR PRACTICE ÎN FORMĂ DE SEMINARE

DENUMIREA ȘI CONȚINUTUL TEMELOR

Modulul I. Noțiuni introductive în dreptul procesual civil

Obiective de referință:

- să identifice formele de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor și organizațiilor
 - să formuleze noțiunea și sarcinile procesului civil, să determine forma procesual civilă
 - să definească dreptul procesual civil, obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil
 - să reproducă izvoarele dreptului procesual civil, să clasifice normele dreptului procesual civil și să analizeze acțiunea normelor dreptului procesual civil în timp, spațiu și asupra persoanelor
 - să distingă fazele procesului civil
 - să compare felurile de proceduri civile.

Conținutul modulului:

1. Formele de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor și organizațiilor.
2. Noțiunea și sarcinile procesului civil.
3. Definiția dreptul procesual civil, obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil.
4. Izvoarele dreptului procesual civil, clasificarea normelor dreptului procesual civil, acțiunea normelor dreptului procesual civil în timp, spațiu și asupra persoanelor.
5. Fazele procesului civil.
6. Felurile de proceduri civile.

Subiecte de evaluare:

1. Identificați formele de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor și organizațiilor.
2. Formulați noțiunea și sarcinile procesului civil. Explicați sensul conceptului de formă procesual civilă.
3. Definiți dreptul procesual civil, obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil.
4. Enumerați izvoarele dreptului procesual civil. Clasificați normele dreptului procesual civil. Analizați acțiunea normelor dreptului procesual civil în timp, spațiu și asupra persoanelor.
5. Prezentați trăsăturile specifice fiecărei faze a procesului civil
6. Comparați felurile de proceduri civile

Modulul 2. Principiile dreptului procesual civil

Obiective de referință:

- să formuleze noțiunea, importanța și clasificarea principiilor dreptului procesual civil
- să analizeze principiile organizațional-funcționale ale procesului civil
- să interpreteze principiile funcționale ale procesului civil
- să definească principiile internaționale ale dreptului procesual civil.

Conținutul modulului:

1. Noțiunea, importanța și clasificarea principiilor dreptului procesual civil.
2. Principiile organizațional-funcționale ale procesului civil.
3. Principiile funcționale ale procesului civil.

Subiecte de evaluare:

1. Formulați noțiunea de principii ale dreptului procesual civil. Evidențiați importanța și clasificați principiile dreptului procesual civil.
2. Analizați principiile organizațional-funcționale ale procesului civil.
3. Interpretăți conținutul principiilor funcționale ale procesului civil.
4. Definiți principiile internaționale ale dreptului procesual civil

Modulul 3. Raporturile de drept procesual civil

Obiective de referință:

- să determine noțiunea și particularitățile raportului juridic procesual civil
- să evidențieze premizele necesare nașterii raportului juridic procesual civil
- să identifice subiecții raportului juridic procesual civil
- să analizeze obiectul și conținutul raportului juridic procesual civil.

Conținutul modulului:

1. Noțiunea și particularitățile raportului juridic procesual civil.
2. Premizele necesare nașterii raportului juridic procesual civil.
3. Subiecții raportului juridic procesual civil
4. Obiectul și conținutul raportului juridic procesual civil.

Subiecte de evaluare:

1. Formulați noțiunea și particularitățile raportului juridic procesual civil.
2. Evidențiați premizele necesare nașterii raportului juridic procesual civil.
3. Identificați subiecții raportului juridic procesual civil.
4. Analizați obiectul și conținutul raportului juridic procesual civil.

Modulul 4. Competența instanțelor judecătorești

Obiective de referință:

- să descrie evoluția, categoriile și structura instanțelor judecătorești din Republica Moldova
- să definească noțiunea de competență a instanțelor de judecată în materie civilă
- să formuleze noțiunea de competență generală și să identifice felurile și criteriile de delimitare a acesteia

- să analizeze competența jurisdicțională
- să distingă formele competenței jurisdicționale teritoriale
- să identifice efectele nerespectării regulilor cu privire la competență
- să compare conflictele negative de competență cu conflictele pozitive
- să reproducă cazurile de strămutare a pricinaii.

Conținutul modulului:

1. Evoluția, categoriile și structura instanțelor judecătorești din Republica Moldova.
2. Noțiunea de competență a instanțelor de judecată în materie civilă.
3. Noțiunea de competență generală și felurile acesteia.
4. Competența jurisdicțională materială.
5. Formele competenței jurisdicționale teritoriale.
6. Efectele nerespectării regulilor cu privire la competență.
7. Conflictele de competență.
8. Strămutarea pricinaii.

Subiecte de evaluare:

1. Descrieți evoluția, categoriile și structura instanțelor judecătorești din Republica Moldova.
2. Definiți noțiunea de competență a instanțelor de judecată în materie civilă.
3. Formulați noțiunea de competență generală și identificați felurile și criteriile de delimitare a acesteia.
4. Analizați competența jurisdicțională.
5. Delimitați formele competenței jurisdicționale teritoriale.
6. Identificați efectele nerespectării regulilor cu privire la competență.
7. Comparați conflictele negative de competență cu conflictele pozitive
8. Reproduceți cazurile de strămutare a pricinaii.

Modulul 5. Participanții la procesul civil

Obiective de referință:

- să caracterizeze părțile în procesul civil
- să definească noțiunea de parte în procesul civil
- să identifice condițiile de participare a părților în procesul civil
- să determine drepturile și obligațiile părților în procesul civil
- să compare formele coparticipării procesuale
- să explice esența instituției succesiunii în drepturi procesuale
 - să descrie trăsăturile caracteristice intervenienților în procesul civil
 - să analizeze cazurile de participare a procurorului în procesul civil
- să caracterizeze formele de participare în procesul civil a autorităților publice, organizațiilor, persoanelor fizice.

Conținutul modulului:

1. Părțile în procesul civil:

- 1.1 Definirea noțiunii de parte
- 1.2 Condițiile de participare a părților în procesul civil
- 1.3 Drepturile și obligațiile părților în procesul civil
- 1.4 Coparticiparea procesuală

- 1.5 Succesiunea în drepturi procedurale
2. Intervenienții în procesul civil.
3. Participarea procurorului în procesul civil.
4. Participarea în procesul civil a autorităților publice, organizațiilor, persoanelor fizice.
5. Reprezentarea judiciară.

Subiecte de evaluare:

1. Definiți noțiunea de parte în procesul civil.
2. Identificați condițiile de participare a părților în procesul civil.
3. Determinați drepturile și obligațiile părților în procesul civil.
4. Comparați formele coparticipării procesuale.
5. Explicați esența instituției succesiunii în drepturi procesuale.
6. Descrieți trăsăturile caracteristice intervenienților în procesul civil.
7. Analizați cazurile de participare a procurorului în procesul civil.
8. Caracterizați formele de participare în procesul civil a autorităților publice, organizațiilor, persoanelor fizice.

Modulul 6. Cheltuielile de judecată

Obiective de referință:

- să definească noțiunea cheltuielilor de judecătă
- să determine conținutul și funcțiile cheltuielilor de judecătă
- să identifice criteriile de determinare a taxei de stat, precum și cazurile de scutire, amânare și eșalonare a plății taxei de stat
- să analizeze categoriile de cheltuieli de judecare a pricinii
- să explice regulile de repartizare a cheltuielilor de judecătă.

Conținutul modulului:

1. Noțiunea, conținutul și funcțiile cheltuielilor de judecătă.
2. Taxa de stat.
3. Cheltuielile de judecare a pricinii.
4. Repartizarea cheltuielilor de judecătă.
5. Amenziile judiciare.

Subiecte de evaluare

1. Definiți noțiunea cheltuielilor de judecătă.
2. Determinați conținutul și funcțiile cheltuielilor de judecătă.
3. Identificați criteriile de determinare a taxei de stat, precum și cazurile de scutire, amânare și eșalonare a plății taxei de stat.
4. Analizați categoriile de cheltuieli de judecare a pricinii.
5. Explicați regulile de repartizare a cheltuielilor de judecătă.

Modulul 7. Termenele și actele de procedură

Obiective de referință:

- să definească noțiunea de termene de procedură
- să clasifice termenele de procedură

- să determine durata termenelor de procedură
- să definescă noțiunea actului de procedură și să identifice categoriile de acte procedural
- să analizeze forma și conținutul actului de procedură
- să interpreteze regulile de comunicare a actelor de procedură.

Conținutul modulului:

1. Noțiunea de termene de procedură.
2. Clasificarea termenelor de procedură.
3. Calculul duratei termenelor de procedură.
4. Noțiunea actului de procedură și categoriile de acte procedurale.
5. Forma și conținutul actului de procedură
6. Comunicarea actelor de procedură.

Subiecte de evaluare:

1. Definiți noțiunea de termene de procedură.
2. Clasificați termenele de procedură.
3. Determinați durata termenelor de procedură.
4. Definiți noțiunea actului de procedură și identificați categoriile de acte procedurale
5. Analizați forma și conținutul actului de procedură.
6. Interpretați regulile de comunicare a actelor de procedură.

Modulul 8. Acțiunea civilă

Obiective de referință:

- să definească noțiunea de acțiune civilă și să descrie trăsăturile acesteia
- să explice sensul conceptului de drept la acțiune
- să identifice categoriile de acțiuni civile
- să cunoască condițiile de exercitare ale acțiunii civile
- să descrie elementele acțiunii civile
- să analizeze măsurile de asigurare ale acțiunii civile

Conținutul modulului:

1. Noțiunea de acțiune civilă și trăsăturile acesteia. Dreptul la acțiune.
2. Categoriile de acțiuni civile.
3. Condițiile de exercitare ale acțiunii civile.
4. Elementele acțiunii civile.
5. Asigurarea acțiunii civile.

Subiecte de evaluare:

1. Definiți noțiunea de acțiune civilă și descrieți trăsăturile acesteia.
2. Explicați sensul conceptului de drept la acțiune.
3. Identificați categoriile de acțiuni civile.
4. Caracterizați condițiile de exercitare ale acțiunii civile.
5. Descrieți elementele acțiunii civile.
6. Analizați măsurile de asigurare ale acțiunii civile.

Modulul 9. Probele și probațiunea

Obiective de referință:

- să definească conceptele de probă și probațiune judiciară
- să determine categoriile de probe
- să identifice obiectul probațiunii judiciare
- să cunoască faptele care nu necesită a fi probate
- să explice noțiunile de admisibilitate și pertinență a probelor
- să determine cui revine sarcina probei
- să descrie procesul probației
- să caracterizeze mijloacele de probațiune.

Conținutul modulului:

1. Conceptele de probă și probațiune judiciară.
2. Categoriile de probe.
3. Obiectul probațiunii judiciare.
4. Faptele care nu necesită a fi probate.
5. Admisibilitatea și pertinența probelor.
6. Sarcina probei.
7. Procesul probației.
8. Mijloacele de probațiune.

Subiecte de evaluare:

1. Definiți conceptele de probă și probațiune judiciară.
2. Determinați categoriile de probe.
3. Identificați obiectul probațiunii judiciare.
4. Reproduceți conținutul faptelor care nu necesită a fi probate.
5. Explicați noțiunile de admisibilitate și pertinență a probelor.
6. Determinați cui revine sarcina probei în procesul civil.
7. Descrieți procesul probației.
8. Caracterizați mijloacele de probațiune.

Modulul 10. Dezbaterile judiciare

Obiective de referință:

- să determine condițiile de intentare ale procesului civil;
- să identifice elementele cererii de chemare în judecată;
- să delimitizeze cazurile de refuz în a primi cererea de chemare în judecată de cazurile de restituire a acesteia;
- să determine care sunt actele de pregătire a pricina pentru dezbaterile judiciare;
- să determine noțiunea, locul și rolul etapei dezbaterilor judiciare
- să identifice acțiunile procesuale ce urmează a fi întreprinse în partea pregăitoare a ședinței de judecată
- să descrie ordinea de desfășurare a dezbaterilor în fond
- să prezinte consecutivitatea luărilor de cuvânt în cadrul susținerilor orale

- să analizeze etapa deliberării și pronunțării în ședință publică a hotărârii judecătorești
- să explice importanța procesului-verbal al ședinței de judecată
- să determine noțiunea, formele și cazurile de suspendare a procesului civil
- să identifice cazurile de încetare a procesului civil și de scoatere a cererii de pe rol, evidențind deosebirile dintre aceste instituții.

Conținutul modulului:

1. Condițiile de intentare ale procesului civil.
2. Elementele cererii de chemare în judecată.
3. Cazurile de refuz în a primi cererea de chemare în judecată de cazurile de restituire a acesteia.
4. Actele de pregătire a pricinii pentru dezbaterile judiciare.
5. Noțiunea, locul și rolul etapei dezbaterilor judiciare.
6. Acțiunile procesuale ce urmează a fi întreprinse în partea pregătitoare a ședinței de judecată.
7. Ordinea de desfășurare a dezbaterilor în fond.
8. Consecutivitatea luărilor de cuvînt în cadrul susținerilor orale.
9. Etapa deliberării și pronunțării în ședință publică a hotărârii judecătorești.
10. Importanța procesului-verbal al ședinței de judecată.
11. Noțiunea, formele și cazurile de suspendare a procesului civil.
12. Cazurile de încetare a procesului civil și de scoatere a cererii de pe rol.

Subiecte de evaluare:

1. Determinați condițiile de intentare ale procesului civil.
2. Identificați elementele cererii de chemare în judecată.
3. Analizați cazurile de refuz și restituire a cererii de chemare în judecată.
4. Enumerați actele de pregătire a pricinii pentru dezbaterile judiciare specifice instanței de judecată și specifice părților.
5. Descrieți acțiunile caracteristice etapei pregătitoare a ședinței de judecată.
6. Analizați ordinea de desfășurare a dezbaterilor în fond.
7. Descrieți etapa deliberării și pronunțării hotărârii.
8. Evidențiați importanța și particularitățile procesului-verbal al ședinței de judecată.
9. Determinați cazurile de suspendare, încetare a procesului, precum și a scoaterii cererii de pe rol și prezentați deosebirile dintre ele.

Modulul 11. Căile de atac

Obiective de referință:

- să definească noțiunea și să explice importanța căilor legale de atac
- să clasifice căile legale de atac
- să identifice principiile exercitării căilor legale de atac
- să formulize definiția și să determine formele și caracterele juridice ale apelului
- să analizeze condițiile de valabilitate ale apelului
- să explice efectele apelului
- să descrie procedura de examinare a apelului
- să definească noțiunea de recurs și să argumenteze importanța acestei căi de atac
 - să analizeze etapele procedurii de examinare a recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel
 - să identifice temeiurile declarării recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel

- să concretizeze soluțiile ce se pronunță în instanța de recurs împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel
- să definească revizuirea, evidențiind importanța și particularitățile acestei căi de atac
- să identifice condițiile de admisibilitate ale revizuirii
- să caracterizeze procedura de soluționare a cererilor de revizuire
- să analizeze temeiurile de revizuire
- să determine soluțiile ce pot fi adoptate de către instanța de revizuire.

Conținutul modulului:

1. Noțiunea și importanța căilor legale de atac.
2. Clasificarea căilor legale de atac.
3. Principiile exercitării căilor legale de atac.
4. Definiția, formele și caracterele juridice ale apelului.
5. Condițiile de valabilitate ale apelului.
6. Efectele apelului.
7. Procedura de examinare a apelului.
8. Noțiunea de recurs și importanța acestei căi de atac.
9. Etapele procedurii de examinare a recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.
10. Temeiurile declarării recursului împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.
11. Revizuirea – definiție, importanță și particularitățile acestei căi de atac
12. Condițiile de admisibilitate ale revizuirii
13. Procedura de soluționare a cererilor de revizuire.
14. Temeiurile de revizuire.

Subiecte de evaluare

1. Definiți căile de atac și argumentați importanța lor.
2. Clasificați căile de atac.
3. Analizați principiile exercitării căilor legale de atac.
4. Identificați formele și caracterele juridice ale apelului.
5. Determinați condițiile de valabilitate ale apelului.
6. Descrieți efectele apelului.
7. Înscenați procedura de judecată a apelului.
8. Caracterizați recursul prin prisma condițiilor, efectelor și procedurii de judecată. Prezentați deosebirile recursului în raport cu apelul.
9. Analizați calea de atac a revizuirii prin prisma temeiurilor de exercitare și a procedurii de examinare.

Sugestii pentru lucrul individual al studenților

SUBIECTE/PROBLEME	FORME DE REALIZARE	MODALITĂȚI DE EVALUARE
1. Principiile procesului civil	1.Referate/rezumate 2.Studii 3.Eseu	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; • -elaborarea articolelor.
2. Competența instanțelor judecătorești	1.Referate/rezumate 2.Studii 3.Eseu	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.
3. Analiza regimului juridic al procurorului în procesul civil	1.studiul de caz 2.proiecte 3.portofoliu	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.
4. Determinarea taxei de stat.	1.Studii 2.Eseu 3. studiu de caz 4.analiza practicii judiciare 5.analiza datelor statistice	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.
5. Mijloacele de probațiune	1.studiul de caz 2.analiza practicii judiciare 3.analiza datelor statistice	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.
6. Aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii civile, potrivit Hotărârii Curții Supreme de Justiție	1.Referate/rezumate 2.Studii	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.
7. Regulile de judecare a pricinii în primă instanță, potrivit Hotărârii Curții	1.studiul de caz 2.proiecte 3.portofoliu	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice;

Supreme de Justiție		-elaborarea articolelor.
8. Efectele apelului	1.studiul de caz 2.analiza practică judiciare 3.analiza datelor statistice	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.
9. Temeiurile recursului	1. .Referate/rezumate 2.proiecte 3.portofoliu	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.
10. Împuternicirile instanței de revizuire	1.Referate/rezumate 2.Studii 3.Eseu	• -prezentarea rezultatelor; • -participarea la conferințe științifice; -elaborarea articolelor.

Formele de evaluare

Evaluarea cunoștințelor se efectuează în două trepte: **evaluare curentă și finală**.

Evaluare curentă:

- Discuțiile pe temele programate și soluționare a spețelor;
- Lucrări de control, care se scriu de studenți la temele desemnate de cadre didactice;
- Scrierea și audierea a cel puțin unui referat la o temă aleasă sau stabilită;
- Efectuarea obligatorie a două testări pentru evaluarea curentă.

Evaluare finală – examen.

Evaluarea cunoștinților:

I. Evaluarea sumativă în baza:

- lucrării de control;
- evaluării la seminare;
- participarea cu comunicare la masa rotundă;
- caietului de lucru de sinestătător asupra cursului.

II. Evaluarea finală – examen.

Evaluarea sumativă finală se va desfășura sub forma unui examen. Biletul de examinare va cuprinde trei subiecte. Subiectele de examinare vor fi formulate în bilet, reieseind din obiectivele generale ale disciplinii și, în special, din obiectivele de referință. Nota de la examen constituie 70% din nota finală, iar 30 % revin notei medii pentru evaluarea sumativă curentă.

Punctaj pentru admitere la evaluarea finală (maximum – 120 puncte; minimum – 66)

- a) Frecvența la prelegeri – 28/14 (0,1)
- b) Frecvența la seminare – 12 (0,1)
- c) Nota la lucrarea de control – 10/5 (0,3)
- d) Nota medie la reușita curentă (la seminare, cel puțin o notă pozitivă) – 10/5 (0,2)

- e) Participarea la masa rotundă studențească – 20 (0,1)
- f) Lucrul de sinestător (conspecte, autoevaluare) – 40/10 (0,1)

Studenții care vor acumula 60 și mai puține puncte nu vor fi admisi la evaluarea finală și vor repeta (în formă de externat) cursul. Îndeplinirea punctelor: b), c) și d) este obligatorie pentru admiterea la examen.

Subiectele de evaluare curentă

Subiectele pentru evaluare curentă (testări):

Testarea Nr. 1

1. Formele de apărarea a drepturilor și intereselor ocrotite prin lege ale persoanelor fizice și juridice.
2. Noțiunea dreptului procesual civil. Obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil.
3. Normele de procedură civilă.
4. Acțiunea legilor de procedură civilă.
5. Definiția procesului civil. Felurile procedurii civile.
6. Fazele procesului civil.
7. Forma procesual civilă.
8. Izvoarele dreptului procesual civil.
9. Noțiunea raportului juridic procesual civil și particularitățile lui.
10. Temeiurile necesare pentru apariția, desfășurarea și încetarea raporturilor juridice procesuale civile.
11. Subiecții raportului juridic procesual civil.
12. Instituția recuzării.
13. Instituția incompatibilității judecătorului.
14. Obiectul și conținutul raportului juridic procesual civil.
15. Definirea noțiunii de parte în procesul civil.
16. Condițiile de participare a părților în procesul civil.
17. Coparticiparea procesuală.
18. Drepturile și obligațiile procesuale ale părților.
19. Succesiunea în drepturi procesuale.
20. Intervenienții în procesul civil.
21. Participarea procurorului în procesul civil.
22. Reprezentarea în justiție- noțiune și feluri.
23. Încetarea și efectele reprezentării.
24. Participarea în procesul civil a autorităților publice, a organelor, a organizațiilor și persoanelor ce apără drepturile altor persoane.

Testarea Nr. 2

25. Noțiunea și clasificarea termenelor de procedură.
26. Noțiunea și clasificarea actelor de procedură.
27. Calculul termenelor de procedură.
28. Comunicarea actelor de procedură.
29. Noțiunea de acțiune civilă și trăsăturile acesteia.
30. Dreptul la acțiune.
31. Categorii de acțiuni civile.

32. Condițiile de exercitare ale acțiunii civile.
33. Elementele acțiunii civile.
34. Asigurarea acțiunii civile.
35. Noțiunea de cheltuieli de judecată și funcțiile acestora.
36. Taxa de stat – noțiune și criterii de determinare.
37. Facilități la plata taxei de stat.
38. Restituirea taxei de stat.
39. Cheltuieli legate de judecarea pricinii.
40. Repartizarea cheltuielilor de judecată între părți.

Testarea Nr. 3

41. Noțiunea de probă, importanța și scopul probațiunii.
42. Categorii de probe.
43. Obiectul probației.
44. Faptele ce nu necesită a fi dovedite.
45. Admisibilitatea probelor.
46. Pertinența probelor.
47. Procesul probației.
48. Delegația judiciară.
49. Asigurarea dovezilor.
50. Administrarea probelor.
51. Aprecierea probelor.
52. Mijloacele de probație.
53. Declarațiile părților și ale intervenienților.
54. Depozițiile martorilor.
55. Înscrisurile.
56. Concluziile expertului.
57. Probele materiale.
58. Înregistrările audio-video.
59. Apelul – noțiune, caractere juridice.
60. Condițiile de fond și de formă ale apelului.
61. Examinarea apelului.
62. Împuternicirile instanței de apel.
63. Recursul – noțiune, caractere juridice.
64. Condițiile de fond și de formă ale recursului.
65. Examinarea recursului.
66. Temeiurile recursului.
67. Împuternicirile instanței de recurs.
68. Revizuirea – noțiune, caractere juridice.
69. Condițiile de fond și de formă ale revizuirii.
70. Examinarea revizuirii.
71. Temeiurile revizuirii.
72. Împuternicirile instanței de revizuire.

Subiectele de evaluare finală

1. Formele de apărarea a drepturilor și intereselor ocrotite prin lege ale persoanelor fizice și juridice.
2. Noțiunea dreptului procesual civil. Obiectul, metoda și sistemul dreptului procesual civil.
3. Normele de procedură civilă.
4. Acțiunea legilor de procedură civilă.
5. Definiția procesului civil. Felurile procedurii civile.
6. Fazele procesului civil.
7. Forma procesual civilă.
8. Izvoarele dreptului procesual civil.
9. Noțiunea raportului juridic procesual civil și particularitățile lui.
10. Temeiurile necesare pentru apariția, desfășurarea și încetarea raporturilor juridice procesuale civile.
11. Subiecții raportului juridic procesual civil.
12. Instituția recuzării.
13. Instituția incompatibilității judecătorului.
14. Obiectul și conținutul raportului juridic procesual civil.
15. Definirea noțiunii de parte în procesul civil.
16. Condițiile de participare a părților în procesul civil.
17. Coparticiparea procesuală.
18. Drepturile și obligațiile procesuale ale părților.
19. Succesiunea în drepturi procesuale.
20. Intervenienții în procesul civil.
21. Participarea procurorului în procesul civil.
22. Reprezentarea în justiție- noțiune și feluri.
23. Încetarea și efectele reprezentării.
24. Participarea în procesul civil a autorităților publice, a organelor, a organizațiilor și persoanelor ce apără drepturile altor persoane.
25. Noțiunea și clasificarea termenelor de procedură.
26. Noțiunea și clasificarea actelor de procedură.
27. Calculul termenelor de procedură.
28. Comunicarea actelor de procedură.
29. Noțiunea de acțiune civilă și trăsăturile acesteia.
30. Dreptul la acțiune.
31. Categorii de acțiuni civile.
32. Condițiile de exercitare ale acțiunii civile.
33. Elementele acțiunii civile.
34. Asigurarea acțiunii civile.
35. Noțiunea de cheltuieli de judecată și funcțiile acestora.
36. Taxa de stat – noțiune și criterii de determinare.
37. Facilități la plata taxei de stat.
38. Restituirea taxei de stat.
39. Cheltuieli legate de judecarea pricinii.
40. Repartizarea cheltuielilor de judecată între părți.
41. Noțiunea de probă, importanța și scopul probației.
42. Categorii de probe.
43. Obiectul probației.

44. Faptele ce nu necesită a fi dovedite.
45. Admisibilitatea probelor.
46. Pertinența probelor.
47. Procesul probației.
48. Delegația judiciară.
49. Asigurarea dovezilor.
50. Administrarea probelor.
51. Aprecierea probelor.
52. Mijloacele de probațiuine.
53. Declarațiile părților și ale intervenienților.
54. Depozițiile martorilor.
55. Înscrisurile.
56. Concluziile expertului.
57. Probele materiale.
58. Înregistrările audio-video.
59. Apelul – noțiune, caractere juridice.
60. Condițiile de fond și de formă ale apelului.
61. Examinarea apelului.
62. Împuternicirile instanței de apel.
63. Recursul – noțiune, caractere juridice.
64. Condițiile de fond și de formă ale recursului.
65. Examinarea recursului.
66. Temeiurile recursului.
67. Împuternicirile instanței de recurs.
68. Revizuirea – noțiune, caractere juridice.
69. Condițiile de fond și de formă ale revizuirii.
70. Examinarea revizuirii.
71. Temeiurile revizuirii.
72. Împuternicirile instanței de revizuire.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative internaționale

1. Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încheiată la Roma la 4.XI.1950 și semnată de către RM la 13.07.1995// Tratate internaționale. Chișinău, 1998.
2. Convenția privind procedura civilă, încheiată la 1 martie 1954 la Haga, ratificată de Parlamentul RM la 4 august 1992, în vigoare pentru RM de la 3 noiembrie 1993.
3. Convenția de la Viena cu privire la relațiile diplomatice adoptată la 18 aprilie 1961//Tratate internaționale, 1998, vol.4
4. Convenția pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiate la New-York la 10 iunie 1958, aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.87-XIV din 10 iulie 1998 (în vigoare pentru Republica Moldova din 17 decembrie 1998).
5. Convenția cu privire la asistarea juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, încheiată între state membre ale Comunității Statelor Independente, semnată la Minsk la 22 ianuarie 1993, ratificată prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.402-XIII din 16 martie 1995 (în vigoare pentru Republica Moldova din 26 martie 1996).
6. Convenția cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, încheiate între state membre ale Comunității Statelor Independente, semnată la Chișinău la 07 octombrie 2002 (în vigoare pentru unele state ale Comunității Statelor Independente din 27 aprilie 2004).
7. Declarația Universală a Drepturilor Omului adoptată și proclamată de Adunarea Generală prin Rezoluția 217A din 10 decembrie 1948. Ratificată prin: Hotărârea S.S. nr.217 din 28 iulie 1990. Tratate internaționale, 1998, Chișinău, vol.I.
8. Recomandarea (94) 12 a Comitetului Ministrilor către statele member ale CE privind independența, eficiența și rolul judecătorilor. În: Standarde ale Consiliului Europei pentru justiție. Chișinău, 2010.
9. Tratatul nr.MOLROM dintre Republica Moldova și România privind asistența juridică în materie civilă și penală din 6 iulie 1996//MO al RM nr.000 din 15.05.1997, în vigoare din 20.03.1998.

Acte normative naționale

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.199// M.O. al R.M. nr.1 din august 1994.
2. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.225-XV din 30 mai 2003// M.O. din 12.06.2003, nr.111.
3. Codul de executare al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 443 – XV la 24 decembrie 2004 // M.O. nr.34-35 din 2005.
4. Codul Civil al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.1107 din 6 iunie 2002// M.O. al Republicii Moldova, 2002, 22 iunie, nr.82-86.
5. Codul Familiei al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.1316-XIV din 26 octombrie 2000//M.O. al Republicii Moldova, nr.47-48 din 26.04.2001.
6. Codul muncii al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.154 din 28.03.2003//M.O. al Republicii Moldova, nr.159-162 din 29.07.2003.
7. Codul de procedură civilă a României din 01.07.2010//M.O. al României, Partea I, nr.485 din 15.07.2010.
8. Legea Republicii Moldova cu privire la arbitraj nr. 23 din 22.02.2008//M.O. al RM nr.88-89 din 20.05.2008.

9. Legea nr.514-XIII din 06.07.95 privind organizarea judecătorească// M.O. al RM nr.58/641 din 19.10.1995.
10. Legea nr.789-XIII din 26.03.96 cu privire la Curtea Supremă de Justiție// M.O. al RM nr.32-33/323 din 30.05.1996.
11. Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000//M.O. al RM nr. 57-58/375 din 18.05.2000.
12. Legea nr.544-XIII din 20.07.95 cu privire la statutul judecătorului// M.O. al R.M. nr.59-60/664 din 26.10.1995;
13. Legea nr.950-XIII, din 19.07.1996 privind colegiul disciplinar și răspunderea disciplinară a judecătorilor// M.O. al RM nr.61-62 din 20.09.1996.
14. Legea nr.154 din 5.07.2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor// M.O. al RM nr.190-192 din 14.09.2012
15. Legea taxei de stat nr.1216-XII din 03.12.92//M.O. al RM, nr.12/359 din 30.12.1992;
16. Legea nr.947 din 19.07.1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii//M.O. al RM nr.186-188 din 22.08.2003;
17. Legea Republicii Moldova cu privire la arbitraj nr. 23 din 22.02.2008//M.O. al RM, nr.88-89 din 20.05.2008.
18. Legea nr.1260 -XV cu privire la avocatură modificată prin Legea nr.102 din 28.05.2010 pentru modificarea și completarea unor acte legislative//M.O. al RM nr.135-137 din 3.08.2010.
19. Legea nr.1086-XIV din 23.06.2000 cu privire la expertiza judiciară, constatăriile tehnico-științifice și medico-legale //M.O. al RM nr.144-145/1056 din 16.11.2000.
20. Legea nr.198 din 26.07.2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat// M.O. al RM nr.157-160 din 5.10.2007.
21. Legea nr.134 din 14.06.2007 cu privire la mediere//M.O. al RM nr.188-191 din 7.12.2007.
22. Legea insolvențăii nr.149 din 29.06.2012//M.O.al RM nr.193-197/663 din 14.09.2012.
23. Legea nr.1453-XV din 8 noiembrie 2002 cu privire la notariat// M.O. al RM nr.154-157 din 21.11.2002.
24. Legea nr.105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor// M.O. al RM nr.126-131 din 27.06.2003.
25. Legea sindicatelor nr.1129 din 7.07.2000//MO al RM nr.130 din 19.10.2000.
26. Legea nr.99 din 28.05.2010 privind regimul juridic al adopției//M.O. al RM nr.131-134 din 30.07.2010.
27. Legea nr.198 din 15.05.2003 cu privire la arenda în agricultură//M.O. al RM nr.163-166 din 1.08.2003.
28. Legea nr. 264-XV din 15.07.2004 cu privire la documentul electronic și semnătura digitală// M.O. al RM nr. 132-137/710 din 06.08.2004.
29. Legea nr.1225 din 8.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice// M.O. al RM, nr. 12 din 30.12.1992.
30. Hotărârea Guvernului RM nr. 270 din 15.03.2006 cu privire laprobarea mărimilor sumelor bănești achitate persoanelor fizice citate de către instanța judecătorească, organele de urmărire penală, de examinare a materialelor administrative și cele de executare a documentelor executorii// M.O. al RM nr.47-50 din 24.03.2006.

Practică judiciară

1. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a legislației despre încasarea cheltuielilor de judecată în cauzele civile nr.25 din 28.06.2004, modificată de Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.10 din 22.12.2008.
2. Hotărârea Plenului CSJ nr.32 din 24.10.2003 cu privire la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației ce reglementează asigurarea acțiunii la judecarea cauzelor civile// Buletinul CSJ nr. 12 din 2003.

3. Hotărîrea Plenului CSJ nr. 10 din 30 octombrie 2009 cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ.
4. Hotărîrea Plenului CSJ nr.24 din 12.12.2005 privind aplicarea normelor Codului de procedură civilă la judecarea pricinilor în primă instanță// Buletinul CSJ al RM nr. 8, 2006.
5. Hotărârea Plenului CSJ nr. 17 din 31 mai 2004 cu privire la practica examinării de către instanțele judecătorești a cauzelor privind limitarea în capacitatea de exercițiu și declararea incapacității persoanei fizice//Buletinul CSJ nr.7, 2004.
6. Hotărîrea Plenului CSJ nr.18 din 31 mai 2004 cu privire la unele chestiuni ce vizează procedura de eliberare a ordonanțelor judecătorești//Buletinul CSJ, nr.6, 2004.
7. Hotărîrea Plenului CSJ nr.17 din 19.06.2000 privind aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale// Buletinul CSJ, nr.1, 2003.
8. Hotărîrea Plenului CSJ nr. 24 din 28.06.2004 cu privire la actele judecătorului în faza intentării procesului civil și pregătirii pricinii pentru dezbaterei judiciare//Buletinul CSJ nr.9, 2004.
9. Hotărîrea Plenului CSJ nr.8 din 24.12.2010 cu privire la unele chestiuni referitoare la aplicarea de către instanțele judecătorești a legislației la soluționarea litigiilor legate de contractele de împrumut//www.csj.md
10. Recomandarea CSJ nr.20 Privind scutirea de taxa de stat în cauzele de contencios administrativ//www.csj.md

Literatura de specialitate

1. Anghel I. Dreptul diplomatic și consular. București: Lumina Lex, 1996.
2. Apostu I. Competența instanțelor judecătorești în materie civilă. București: Național, 1997.
3. Belei Ch. Drept civil. Persoanele. București: Editura Universității, 1987.
4. Boroi G. Drept procesual civil – note de curs. București, 1993.
5. Chirtoacă L. Tratat de dreptul familiei. Chișinău, 2005.
6. Ciobanu, V.M. Tratat teoretic și practic de procedură civilă. Teoria generală. București: Național, 1996. vol.I.
7. Ciobanu V.M., Boroi G. Drept procesual civil. București: ALL BECK, 2005.
8. Ciobanu V. M. Drept procesual civil, Vol.I. București:T.U.B., 1986.
9. Cojuhari A. Drept procesual civil. Partea specială. Chișinău, 2009.
10. Comentariul Codului civil al RM. Chișinău: Arc, 2006.
11. Crețu V. Noțiunea de „cheltuieli de judecată” și caracterizarea acestei instituții de drept. Chișinău: Analele Științifice ale USM, 2004.
12. Cruglițchi T. Valorificarea nulităților în procesul civil. În: Legea și viața, nr. 3, 2006.
13. Cruglițchi T. Regimul juridic al amenzilor judiciare. În: Legea și viața, 2009, nr.6.
14. Daghie V., Apostu I., Gurița E. Elemente de procedură civilă și administrativă. București: Național, 1999.
15. Deleanu I. Procedura civilă. Iași: Chemarea, 1994.
16. Deleanu I. Construcția judiciară a normei juridice.În: Revista Dreptul, 2004, nr.8.
17. Deleanu I. Tratat de procedură civilă. București: Servo-Sat, 1999, vol.I.
18. Deleanu I. Tratat de procedură civilă. București: Servo-Sat, 2000, vol.II.
19. Florian Em. Puterea lucrului judecat în materie civilă. București: All, 1997.
20. Herovanu E. Principiile procedurii juridice, vol.I. București 1932
21. Ionașcu A. Probele în procesul civil. București: Ed. Științifică, 1969.
22. Leș I. Principii și instituții de drept procesual civil. București: Lumina Lex, 1999, vol.I.
23. Leș I. Tratat de drept procesual civil. București: ALLBECK, 2001.
24. Leș I. Tratat de drept procesual civil. București: ALL BECK, 2005.
25. Leș I. Sanctiunile procedurale în materie civilă. București: Lumina Lex, 1997.

26. Macinskaia V., Visternicean D., Belei El. Drept procesual civil. Intentarea, pregătirea și examinarea în fond a pricinilor civile. Proceduri necontencioase în procesul civil. Suport de curs. Chișinău: Elan Poligraf, 2008.
27. Măgureanu Fl. Unele considerații privind particularitățile arbitrajului față de justiția statului. Revista de Drept Comercial, 2001, nr.5.
28. Măgureanu F. Drept procesual civil. București: All Beck, 2004.
29. Măgureanu F. Înscrисurile – mijloace de probă în procesul civil. București: ALL, 1998.
30. Mihuleac E. Sistemul probator în procesul civil. București: Ed. Academiei, 1970.
31. Mrejeru T. Excepții privind instanța și procedura de judecată. București: Imprimeria Coresi, 1997.
32. Negru V., Radu D. Drept procesual civil. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1972.
33. Pisarenco Ol. Drept procesual civil. Chișinău: Tehnica-Info, 2012.
34. Pîrvu L.N. Părțile în procesul civil. București: ALL BECK, 2002.
35. Popa M. Teoria generală a nulității actelor de procedură civilă. București: All Beck, 2003.
36. Popescu C. Ședința de judecată în procesul civil.
37. Popovici F. Unele aspecte ale eticii judiciare și responsabilitatea judecătorului în Republica Moldova. Chișinău: 2000.
38. Porumb Gr. Stoienescu I. Drept civil român. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1966.
39. Radu D., Durac Gh. Drept procesual civil. Iași: Junimea, 2001.
40. Radu D. Dictionar de drept procesual civil. București: Editura științifică și Enciclopedică, 1983.
41. Roman D., Vîzdoagă T., Grigoriu A. Organele de ocrotire a normelor de drept. Chișinău: Cartier juridic, 2001.
42. Standardele Minime de Independență Judiciară, adoptate de International Bar Association în 1982, la New Delhi. În: Factorii de presiune și conflictele de interes în justiție – ghid pentru judecători. Iași: Timpul, 2007.
43. Stătescu C. Drept civil. București: Editura Academiei, 1970.
44. Stoinescu I., Zilberstein S. Dreptul procesual civil. Teoria generală. București: Didactică și pedagogică, 1977.
45. Șterbeț V., Poalelungi M., Macinscaia V. etc. Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile. Chișinău: Cartier, 2006.
46. Tăbîrcă M. Excepțile procesuale în procesul civil. București: Lumina Lex, 2001.
47. Ungureanu Oc. Actele de procedură în procesul civil. București: Lumina Lex, 2000.
48. Vincent J., Guinchard S. Procedure civiles. Paris:Dalloz, 1994, 23 edition.
49. Zilberstein S. Procesul civil internațional. București: Lumina Lex, 2001.
50. Абова Т. Е., Гуреев П.П., Добровольский А.А. и др. Курс советского процессуального права. Т. 1. Москва: Наука, 1981.
51. Аболонин Г.О. Групповые иски в гражданском процессе. Москва, 2001.
52. Авдеенко Н.И., Кабакова М.А. Подведомственность и подсудность. Ленинград, 1957.
53. Власов А. Гражданское процессуальное право. Москва, 2003.
54. Даниленко Г.М. Применение международного права во внутренней правовой системе России: практика Конституционного Суда. Государство и право, 1995, №11.
55. Добровольский А.А., Клейнман А.Ф. Советский гражданский процесс. Москва, 1974.
56. Звягинцева Л.М., Плюхинаб М.А., Решетникова И.В. Доказывание в судебной практике по гражданским делам. Екатеринбург, 1999.
57. Иванов С.А. Применение конвенций МОТ в переходный период. Государство и право, 1994, №8.
58. Ивакин В. Представительство в советском гражданском процессе. Москва, 1981.
59. Козлов А.Ф. Прокурор – лицо участвующее в деле. Свердловск, 1987.

60. Кожухарь А.Н. Участие прокурора в гражданском судопроизводстве по законодательству Республики Молдова. Материалы Международной Конференции СНГ «Реформа гражданского процессуального права». Москва: Городец, 2002.
61. Колесов П.П. Групповые иски в США. Москва, 2004.
62. Коршунов Н. М. Гражданский процесс. Москва: Эксмо, 2005.
63. Курылев С.В. Основы теории доказывания в советском правосудии. Минск: ИЗД. БГУ, 1969.
64. Лукашук И.И. Нормы международного права в правовой системе страны. Москва, 1997.
65. Мелников А.А., Гуреева П.П., Добровольского Ф.Ф. Курс советского гражданского процессуального права. Теоретические основы правосудия по гражданским делам. Том 2. Москва: Наука, 1981.
66. Мусин В.А., Чечина Н.А., Чечот Д.М. Гражданский процесс. Москва, 1997.
67. Нешатова Т.Н. Международный гражданский процесс. М., 2001.
68. Осипов Ю.К. Подведомственность юридических дел. Свердловск, 1973.
69. Осокина Г.Л. Гражданский процесс. Общая часть. Москва: Юрист, 2006.
70. Рассахатская Н.А. Пределы гражданско-процессуальной формы. Правоведение, 1996, №3.
71. Решетникова И.В., Ярков В.В. Гражданский процесс. Москва, 2000.
72. Решетникова И.В. Курс доказательственного права в росийском гражданском судопроизводстве. Москва, 2000.
73. Светланов А.Г. Международный гражданский процесс: современные тенденции. — М., 2002.
74. Смышляев Л.П. Предмет доказывания и распределение обязанностей по доказыванию в советском гражданском процессе. Москва, 1961.
75. Треушников М.К. Гражданский процесс. Москва: Городец-издат, 2010.
76. Треушников М. К. Судебные доказательства. Москва, 2004.
77. Фалькович М.С. Арбитражный процессуальный кодекс Российской Федерации// Вестник Высшего Арбитражного Суда Российской Федерации, 1996, Nr. 11.
78. Филановский В.А. Подведомственность дел об оспаривании нормативных правовых актов. СПб., 2002.
79. Фокина М.А. Свидетельские показания в системе средств доказывания в гражданском судопроизводстве. Саратов, 1991.
80. Шакарян М.С. Гражданское процессуальное право России. Москва, 1996.
81. Шакарян М.С. Гражданское процессуальное право. Москва: Проспект, 2004.
82. Шакарян М.С. Субъекты советского гражданского процессуального права. Москва, 1970.
83. Шак Х. Международное гражданское процессуальное право. М., 2001.
84. Шерстюк В. М., Треушников М.К. Арбитражный процесс. Москва, 2000.
85. Чечина Н. А., Чечот Д. М. Советский гражданский процесс. Ленинград, 1984.
86. Чечот Д. М. Участники гражданского процесса. Избранные труды по гражданскому процессу. Москва: СПб, 2005.
87. Ярков В. Гражданский процесс. Москва: Валтерс Клювер, 2004.